

ment, no passa res, perquè tant els que van en auto com els que van a peu són tots iguals: "germans proletaris". Ens crida l'atenció l'absència de comerços. Gairebé totes les botigues estan tancades o bé tenen els aparadors buits. Què són aquestes cues de gent que es troben tan sovint? Són dones que acuden a les cooperatives en cerca dels elements per al menjar. 30.000 obrers mengen en els restaurants populars (anomenats "fàbriques de cuina"); els altres ho fan a casa seva o en els menjadors de les fàbriques, però, sens dubte, tots els que mengen pel seu compte deuen utilitzar els serveis de les cooperatives; altrament no es comprendria aquesta afluència ni la seva extraordinària profusió.

La guia de la "Intourist" ens va demostrant els nous edificis que es troben: caserna de la guàrdia roja, casa administrativa del soviets local, Institut Lenin, museu de la Revolució, museu central antireligiós... En arribar a la Plaça de la Revolució, l'autocar s'atura davant d'una corrua de tramvies. Precisa advertir que aquests vehicles, a Moscou, constitueixen, com ja era de suposar, l'únic mitjà de locomoció utilitzable. Per consegüent sempre van atestats, malgrat que formen trens de 3 ó 4 vagons espaiosos i van, gairebé, l'un darrera l'altre. Aquesta parada ens alegra, ja que ens permet de veure amb deteniment l'antiga Duma, edifici immens, de rajola i pedra roja, en el qual hi hagueren les primeres espurnes de la Revolució. El tràfic, en aquesta plaça, és enorme i triguem uns deu minuts en arribar fins al centre; a la dreta es troba el gran Hotel que ens estatjarà durant 8 dies.

L'aspecte exterior de l'edifici és sumptuós. A l'entrada, dos grans ossis posats de peu, amb uns lletrerets en rus, anglès i alemany, ens indiquen el guardarroba i el menjador; una sageta ens indica, també, l'administració. Sembla que hi havia ordre de reservar cambra pels delegats estrangers, assistents al Congrés, però, el grup nostre, en el qual figuren congressistes no delegats—imposa la seva voluntat i cada qual s'apodera de la clau que pot sense respectar l'ordre pre-establert. M'avergonyeixo de la nostra conducta poc correcta i m'admiro que no ens la corregeixin. El resultat de tot ço dit, és que, més tard, quan arribin els vertaders ocupants d'aquestes habitacions tindran d'ocupar-ne d'altres de categoria inferior: decididament, entre els estrangers s'escampa

ràpidament l'exemple comunista, mentre que d'ell en derivi un benefici personal immediat.

El meu primer impuls és adreçar-me al Secretari del Congrés; necessito veure a Spielrein per a intercedir en favor del nostre company Soler que s'ha quedat a Varsòvia esperant el seu permís d'entrada. M'interessa, també, tenir referències concretes de la distribució del temps durant les discussions, planejar l'ordre de les nostres visites i veure si tinc alguna notícia. Però, abans, voldria banyar-me o, almenys, rentar-me. Empresa inútil, el quarto de bany resulta inservible perquè el calentador està averiat; en el meu lavabo hi tinc un tap d'ampolla, que ajusta malament i deixa escapar l'aigua. Em rento sistema gat i, en eixugar-me, observo que l'única tovallola que m'han donat està finestrada i m'he ficat un dit a l'ull. Aquesta desproporció entre l'aparença sumptuosa dels edificis—anteriors a la Revolució—i la seva manca de *mise au point* no farà més que exagerar-me en tot el temps que em resta d'estada a Sovietlàndia. I la raó és claríssima: des de fa quinze anys els russos tenen el propòsit decidit de no adobar res absolutament. No volen que perduri el més petit rest o vestigi de la civilització burgesa, però, com que encara no estan en condicions de substituir la seva materialitat, per la nova, proletària, l'apuren fins a la mort. Pobre tovallola burgesa, condemnada a sucumbir lentament, fins desaparèixer corpòriament com a tal! No sé perquè, hi veig en ella simbolitzada tota la tragèdia de la Revolució russa: hi ha, encara, prop d'un milió de persones en aquest país a les quals espera la mateixa fi...

Mal llamp!, el dimoniet capitalista ha tornat a treure les banyes en les meves reflexions. Em tiro al carrer, sol, a peu, sense saber a punt fix on vaig. Com a única guia tinc escrita l'adreça en una coberta. Ara és hora de veure si el ciutadà soviètic és o no amable: passa pel meu davant un jove obrer, amb ulleres i una cartera sota el braç. M'adreço a ell i li demano pel carrer; em contesta en rus i no l'entenc. Aleshores li demano si sap alemany, l'anglès o el francès i em diu que no, però m'agafa pel braç i em diu que m'acompanyarà. Marxem de costat, l'observo: tipus intel·ligent, simpàtic, cordial; sembla impossible que aquest xicot hagi viscut anys tan dramàtics com deuen haver estat els de la seva infantesa. Recollint els meus escassos coneixements del seu